

Balogh Judith (Miskolc, Miskolci Egyetem): *Bethlen Gábor és a székely városok*

Az előadás kétféle megközelítésben vizsgálja a címben megfogalmazott témát. Egyrészt arra keresi a választ, hogy milyen helyet foglalt el a fejedelemség székelyekkel kapcsolatos politizálásán belül a városok támogatása, azok gazdálkodásának a szabályozása. Azt a kérdést fogalmazza meg ezzel kapcsolatosan, hogy miként tekintett ezen településekre. Elsődlegesen a székely közösség részeként kezelte őket, vagy inkább az erdélyi városhálózat részeit látta bennük. Másrészt azt veszi górcső alá, hogy a Székelyföld városai milyen sajátosságokat mutattak Bethlen Gábor fejedelemsége idején. Míg ugyanis a 16. sz. második felében és a 17. sz. legelején a széki központokként várossá levő települések elsősorban a székekkel szemben vívták az önállósodás harcát, a 17. sz. közepére már náluk is átvette ennek a küzdelemnek a helyét egy másik, nem kevésbé bonyolult konfliktus, a beköltöző nemesekkel szembeni. A 16. sz. végén még alig jelent meg a széki központokban a klasszikus széki rendi kategóriák mellett a "városi rend" megnevezés, ám a 17. sz. 20-as éveiben az itt lakók zöme kikerült a "tria genera siculorum" rendszeréből, emellett megszaporodtak a beköltöző nemesek és nemesi özvegyek, akik saját kiváltságaik tiszteletben tartását várták a város közösségétől. Az előadás tehát egyfelől elhelyezi a székely városokat az Erdélyi Fejedelemség Bethlen-kori várostérképén és Székelyudvarhely példáján modellezni próbálja azt a folyamatot, ami a székely városfejlődésben zajlik ebben az időszakban. Emellett választ keres arra a kérdésre is, hogy mit mondhatunk Bethlen székelypolitikájáról a városias településekkel szemben követett magatartását elemezve.